

NIEUWS

Daar zit muziek in!

Op zondag 28 juni is de overstapdienst met als thema 'Daar zit muziek in!'. De dienst gaat er wat anders uitzien, of beter gezegd zal wat anders klinken.

Bespeel je een muziekinstrument, of zing je en wil je meedoen in deze dienst....

Of... als je een lied kent dat je zou willen laten zingen...

Of... je weet een YouTube-lied om te bekijken en te beluisteren....

Laat het me weten via anne.zweers@openkring.nl en dan gaan we puzzelen!

AHZ

Hey,

Ga jij binnenkort afscheid nemen van de basisschool en de overstap maken naar het voortgezet onderwijs?

Lees dan snel verder, want dan is dit bericht voor jou en jouw ouders bedoeld. Als je naar de middelbare school gaat is dit een bijzonder moment. Je leven verandert en dat is misschien leuk, maar vast ook spannend. In de Open Kring is er ook een speciaal moment waarop we dit markeren. We willen dit vieren tijdens de Overstapdienst. Tijdens deze dienst kijken we terug op wat is geweest en vooruit op wat komen gaat. God gaat altijd met je mee. Naast je ouders, familie en vrienden die om je heen staan, staan ook de mensen in de kerk om jou heen. In de kerk kwam je misschien wel in de Kinderkring, daar neem je dan ook afscheid van. Of eigenlijk stap je over, want na de zomer ben je welkom bij onze tiengroep (Young & Holy) die we samen met de Stinskerk organiseren. We komen dan 10 keer per jaar bij elkaar. We horen daar ook over God, voeren gesprekken, maar bovenal doen we toffe dingen, zoals challenges. We willen jou en je ouders graag uitnodigen voor de Overstapdienst op 28 juni in de Open Kring. **We horen graag voor 13 juni** of je samen met je ouders komt. Jullie kunnen je opgeven door een mailtje te sturen naar kinderkring@openkring.nl

Groetjes, namens de voorbereidingsgroep van de kinderkring, Maartje Visscher en Bettine de Jong

Besluit Algemene Kerkenraad over verkoop kerkgebouwen

De Algemene Kerkenraad van de PGZ heeft op 1 juni 2026 besloten tot het afstoten van drie kerkgebouwen in 2028. De precieze tekst van het besluit is bijgevoegd bij deze weekbrief. De AK realiseert zich dat dit een heel ingrijpend besluit is wat veel verdriet en emotie geeft. De leden van de Algemene Kerkenraad delen in dit verdriet. Toch zijn zij tot dit besluit gekomen, omdat de financiële tekorten van het kerkzijn hen hiertoe hebben gebracht.

U ontvangt het besluit binnenkort ook per email en/of post (in week 25) inclusief de beantwoording van de vragen die gesteld zijn per brief en tijdens het gemeenteberaad op 23 maart. Wij bidden dat wij als gemeente van Jezus Christus elkaar zullen steunen, helpen en troosten en dat de Heer van de Kerk ons ook in deze moeilijke tijd in Zijn Hand zal bewaren en uitkomst geven. Namens de Algemene Kerkenraad, Eduard Metselaar, voorzitter en Anneke van der Meulen, Scriba

Open Kring Koor

Afgelopen woensdag, 27 mei, was er een viering tbv Kerkasiel in de Open Hof, waar we de familie Babayants zo konden steunen in hun onzekere tijd van wachten en besluiten vanuit de regering. Het Koor, olv Jannet Loode, Anne Zweers en Gerald Schutte als voorgangers en tevens koorleden, verzorgden met woorden en

liederen een dienst waar Hoop en Mens zijn, voor elkaar er zijn, centraal stonden. Fijn, dat er veel belangstellenden kwamen, die steun werd gevoeld!

Het Open Kring Koor heeft vanaf nu zomervakantie, na een mooi seizoen, met bijdrages in diensten, we kijken er goed op terug. De repetities zullen eind augustus weer beginnen.

Helaas hebben we afscheid genomen van enkele koorleden, en de bezetting van de stempartijen is daardoor kwetsbaarder geworden. Maar de ZIN om te zingen staat centraal, en houdt ons gaande. Ben je benieuwd naar wat er op een repetitie van het koor gebeurt? Kom dan na de vakantie eens een keer vrijblijvend een repetitie meedoen.

Boekbespreking 16 juni

De commissie Bezinning en Verdieping organiseert een bespreking over het boek **De redding van Judith Koelemeijer**. Het boek telt 125 bladzijden en beschrijft een ingrijpende, waargebeurde gebeurtenis die vragen oproept over moed, verantwoordelijkheid en naastenliefde. Centraal staat de vraag waarom de ene persoon wel ingrijpt wanneer iemand in nood is, en de ander niet. De boekbespreking vindt plaats op 16 juni om 19.30 uur en staat onder leiding van Joke Gosker. Onder het genot van koffie en thee hopen we op een mooie en inspirerende avond. Graag opgeven bij Joke via jm.gosker@gmail.com of 06-57849661.

Vooruitblik naar de gezamenlijke startzondag op 13 september

Dit jaar hebben we gekozen om aan te sluiten bij het jaarlijkse thema van de PKN:

'Beweeg mee! Kerk-zijn in het krachtenveld van Christus'.

Een mooi thema, en raakvlakken te over met waar we als Stinskerk en Open Kring mee bezig zijn en vooral met wat ons beweegt.

Het duurt nog even maar de tijd gaat snel, dus laten we al een beetje in beweging komen en de eerste stappen gaan zetten voor de voorbereiding van deze zondag.

Op zondag 14 juni hebben we een gezamenlijke dienst in de Open Kring. Na de kerkdienst wil ik graag een halfuurtje samenkomen met de mensen die zeggen 'Ik wil wel meehelpen aan de startzondag', dan kijken we even vooruit en maken we de eerste afspraken. Het is fijn als je opgeeft, dan weten we op wie we met de startzondag mogen rekenen:

anne.zweers@openkring.nl

Alvast dank, Anne Zweers

Contractwijziging Anne Zweers

Tijdens een evaluatiegesprek bleek dat het voor Anne Zweers mogelijk was om meer uren voor de Open Kring te besteden. Afgelopen periode bleek ook dat o.a. de verdergaande samenwerking met de Stinskerk meer tijd van hem vergt, in voorbereidingen, afstemmen en advisering. Het College van Kerkrentmeesters heeft akkoord gegeven voor een contractwijziging per 1 juni! Anne gaat 16 uur werken (ipv 10 uur) en blijft tot aan zijn emeritaat op 10 april 2027 (ipv eind 2026). Anne zal zich blijvend richten op de advisering en begeleiding van de kerkenraad. Daarnaast zal hij zo'n 10 keer per jaar voorgaan in de Open Kring (en in de samenwerking: in de Stinskerk).

Namens de kerkenraad Open Kring, Hans van Eerbeek

Voor reacties: voorzitter@openkring.nl of scriba@openkring.nl

Nieuws ambulant predikant Stinskerk

Afgelopen zondag konden wij in de Stinskerk het verheugende nieuws brengen dat wij per 1 juni tijdelijk een ambulant predikant hebben kunnen aanstellen. Het betreft dominee Jan Peter Stoel uit Kampen. Dominee Stoel heeft in meerdere gemeenten ervaring, zowel als predikant alsook in de ondersteuning van het ouderenpastoraat. Hij krijgt bij ons een aanstelling voor 12 uur per week en deze aanstelling duurt totdat wij een nieuwe (vaste) predikant beroepen hebben. In de Zondagsbrief van de Stinskerk zal hij zichzelf deze week verder voorstellen. Namens de wijkkerkenraad van de Stinskerk, Jacco Dankers

Vrijwilligersvacatures Open Kring

De tijd gaat verder, we doen ons best om zoveel mogelijk goed voor te bereiden en te organiseren. Maar de vacatures blijven al lange periode niet ingevuld. Wilt u hierover meer informatie of heeft u belangstelling laat het ons weten.

Taak	Extra informatie	Plek open vanaf
Scriba (= ook lid van de kerkenraad en moderamen)	urgent	December 2025
Voorgangervinder/ preekvoorziening invullen van het kerkdienstrooster	Urgent Kan vanuit huis	april 2026

LEVEN IS MEELEVEN

De **bloemengroet** is als steun en groet vanuit de gemeente, vorige week gebracht naar Hennie Kersten, we wensen haar alle goeds.

BIJ DE DIENST

Enige tijd geleden op de Seniorenkring. We lazen Psalm 103 over Gods barmhartigheid en genade. Mooi, merkte iemand op, heel mooi. Maar ik kan dat niet rijmen met wat er in de Tien Geboden staat: "Ik, de Heer, ben een naijverig God, die de zonden der vaders bezoekt aan de kinderen, *aan het derde en aan het vierde geslacht van hen die Mij haten*, en die barmhartigheid doe aan duizenden van hen die Mij liefhebben en mijn geboden onderhouden" (Exodus 20:5).

Onbegrijpelijk! Wat moet je hiermee? Dit past niet bij het beeld van God in Psalm 103.

Na afloop vroeg een van de andere deelnemers mij om hier eens over te preken, want: "ik weet dat heel veel gelovigen hiermee in hun maag zitten..."

Ik zei dat ik niks kon beloven, maar erover zou denken.

Vervolgens liet die merkwaardige tekst over het derde en vierde geslacht mij niet los. En gaandeweg ontstond een preek daarover. Thema: HET LUISTERT NAUW.

Deze woorden over het 3de en 4de geslacht, waaraan velen zich

Medewerkers kinderkring	Voor 2026 minder vaak kinderkring	April 2024
Lid camera-, beamteam	dringend	April 2024
Fotograaf (kan ook met smartphone)		Augustus 2024
Medewerker(s) oppaskring	1 aanmelding	April 2024
Liturgische Bloemschikkers		Maart 2026

Informatie via scriba@openkring.nl of voorzitter@openkring.nl

Diaconie PGZ zoekt administratief medewerker

Door de aanstaande pensionering van de huidige medewerker zijn we als Diaconie van de PGZ op zoek naar een **secretarieel/administratief medewerker voor 10 uur per week**. Lijkt dit jou een afwisselende en uitdagende baan, ben je nieuwsgierig en wil je er graag meer over weten, kijk dan direct op onze website <https://diaconiepknzwolle.nl>. Hierop staat meer relevante informatie over je profiel en wat wij te bieden hebben.

Michaëlsviering in de Grote Kerk, **aanvang 19.00 uur**

7 juni: M.m.v. vg. ds. Iemke Epema en enkele leden van de cantorij o.l.v. cantor-organist Toon Hagen.

Zie de website www.michaelscantorij.nl

Kaarten en meeleven: het meest mooie en belangrijke is, dat we wekelijks hier aandacht voor hebben en houden!

heel begrijpelijk storen, staan in een bepaald kader. Het kader van het *verbond* van God met Israël. Daarom beginnen we de dienst met Psalm 111: "Zijn volk heeft Hij voorgoed bevrijd en zijn verbond staat voor altijd!" Daarna een Psalm die we samen om en om lezen, uiteraard 103. Als schriftlezing koos ik Exodus 34 waar we die woorden over het derde en vierde geslacht opnieuw horen, nota bene in een tekst waarin God zich presenteert als "ontfermend en genadig! lankmoedig en overvloedig in vriendschap en trouw!" klinkt het "die vriendschap bewaart voor duizenden, die onrecht verdraagt, overtreding en zonde; maar ongestraft: niets laat hij ongestraft, bezoekend het onrecht van vaders aan zonen en zoons-zonen, aan derden en vierden!" Na deze lezing Psalm 81, een oproep aan Israël om te leven uit het verbond met de Eeuwige: "Leef uit mijn verbond. Vraag van Mij vrijmoedig." Als antwoord op de preek denk ik aan Psalm 90: "Wij mogen bouwen op de vaste grond van uw beloften en van uw verbond."

Ds. Bert Aalbers

HARTELIJK WELKOM BIJ DE KERKDIENT OP 7 JUNI

Voorganger: ds. Bert Aalbers (Open Kring)
Ambtsdragers: Miranda Landsman en Marianne van Norel
Organist: Arend Wendt
Lector: Thea van Dijken

Koster: Annemieke van Ommen
Na de dienst is er gelegenheid om elkaar te ontmoeten en een kopje koffie, thee of beker limonade te drinken.

LITURGIE VOOR DEZE DIENST - adres digitale dienst: <https://www.youtube.com/c/OpenKringZwolleStadshagen>

DE VOORBEREIDING

Muziek, Stilte & Welkom

Intochtsp Psalm 111: 1,2,3,5 'Van ganser harte' (staand)

Stil gebed, bemoediging, groet en drempelgebed

V: Onze hulp mogen we zoeken en vinden

in de Naam van onze God:

"Ik zal er zijn voor jou"

G: Wij prijzen Zijn Naam

V: En wij groeten elkaar`

met de liefde en goedheid van die God

G: Vader, Zoon en Heilige Geest.

V: Laten wij bidden:

Heer, wij zijn allen mensen

vervreemd van U en van elkaar,

verdiept in onszelf.

Omdat Gij ons roept

G: komen wij,

V: omdat Gij ons aanspreekt

G: antwoorden wij

V: omdat Gij ons blijft zoeken

G: vragen wij U:

V: neem ons in genade aan

G: spreek tot ons het verlossende woord

V: wijs ons opnieuw een weg, -

G: door Jezus Christus, onze Heer, Amen.

(G gaat zitten)

Lied 221 'Zo vriendelijk'

PSALMGEBED

- Aanroeping

V: Haast U, o Heer, tot mijn hulp

G: en wees tot mijn redding gereed!

V: Ere zij de Vader en de Zoon en de Heilige Geest

G: als in den beginne nu en immer
en van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

- Psalm 103 NBG (in beurtspraak)

V: Loof de Here, mijn ziel,

en al wat in mij is, zijn heilige naam;

G: loof de Here, mijn ziel,

en vergeet niet een van zijn weldaden;

V: die al uw ongerechtigheden vergeeft,

die al uw krankheden geneest,

G: die uw leven verlost van de groeve,
die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheid,

V: die uw ziel verzadigt met het goede,
zodat uw jeugd zich vernieuwt als die van een arend.

G: De Here doet gerechtigheid
en recht aan alle verdrukten.

V: Hij maakte Mozes zijn wegen bekend,
de kinderen Israëls zijn daden.

G: Barmhartig en genadig is de Here,
lankmoedig en rijk aan goedertierenheid;

V: niet altoos blijft Hij twisten,
niet eeuwig zal Hij toornen;

G: Hij doet ons niet naar onze zonden
en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden;

V: maar zo hoog de hemel is boven de aarde,
zo machtig is zijn goedertierenheid over wie Hem vrezen.

G: Zover het oosten is van het westen,
zover doet Hij onze overtredingen van ons;

V: gelijk zich een vader ontfermt over zijn kinderen,
ontfermt Zich de Here over wie Hem vrezen.

G: Want Hij weet, wat maaksel wij zijn,
gedachtig, dat wij stof zijn.

V: De sterveling – zijn dagen zijn als het gras,
als een bloem des velds, zo bloeit hij;

G: wanneer de wind daarover is gegaan, is zij niet meer,
en haar plaats kent haar niet meer.

V: Maar de goedertierenheid des Heren is van eeuwigheid
tot eeuwigheid over wie Hem vrezen,
en zijn gerechtigheid over kindskinderen,

G: over hen die zijn verbond onderhouden,

en aan zijn bevelen denken om die te doen.

V: De Here heeft zijn troon in de hemel gevestigd,
zijn koningschap heerst over alles.

G: Loof de Here, gij zijn engelen,
gij krachtige helden die zijn woord volvoert,
luisterend naar de klank van zijn woord.

V: Loof de Here, al zijn heerscharen,
gij zijn dienaren, die zijn wil volbrengt.

G: Loof de Here, al zijn werken,
aan alle plaatsen zijner heerschappij.
Loof de Here, mijn ziel.

- Klein Gloria Lied 195 Ere zij de Vader...

DE DIENST VAN HET WOORD

Gebed voor de opening van de Schriften

Ter inleiding

Schriftlezing Exodus 34: 1-14

Psalm 81: a3, v5, m7, v8, m9, a11 [beurtzang] 'Dit is ingezet'

Evangelielezing Johannes 9.1-5

Gezang 423;2,3 Licht Gij ons...

Tekst Exodus 20: 4-6

"Gij zult u geen gesneden beeld maken
noch enige gestalte van wat boven in de hemel,
noch van wat beneden op de aarde, noch van wat in de
wateren onder de aarde is.
Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen;
want Ik, de Here, uw God, ben een naijverig God,
die de ongerechtigheid der vaders bezoek aan de kinderen,
aan het derde en aan het vierde geslacht van hen die Mij haten,
en die barmhartigheid doe aan duizenden van hen die Mij
liefhebben
en mijn geboden onderhouden.

Uitleg en Verkondiging HET LUISTERT NAUW...

Tot in het derde en vierde geslacht...

Moeten kinderen boeten voor de schuld van de ouders?

Welk beeld van God krijgen we hier?

Psalm 90: 1,8 'Gij zijt geweest'

GAVEN EN GEBEDEN

Voorbeden, na elke intentie: Zo bidden wij: lied 367k (gesproken)

Stil gebed, Onze Vader (tekst lied 369d)

Mededelingen en collecten (digitaal+contant) voor de Diaconie

(Zwolle), de Kerk (Open Kring) en Stille armoede

Slotlied psalm 103: 3,5,7 'Hij is een God'

(staand)

Zegen

COLLECTEREN digitaal en niet-digitaal

1^e collecte: **Diaconie (Zwolle)**

2^e collecte: **Kerk (Open Kring)**

3^e collecte: **Stille armoede**

Een wekelijks terugkerend item bij de diaconie. Er wordt in de praktijk gemerkt dat mensen met schulden of andere financiële zorgen en problemen te laat aankloppen bij degenen die hen hiermee kunnen helpen. Helaas zijn zij vaak (bewust) onzichtbaar. Onder het mom 'anderen hebben het nog slechter dan mij' durven zij niet om hulp of geld voor het dagelijks eten te vragen. O.a. als diaconie willen we hen over die drempel heen helpen en de nodige hulp te bieden. Met

deze hulp kunnen ze een nieuwe stap maken om verder te werken aan hun leven.

Geven? Ga via de QR-code of link rechtstreeks naar de website van SKGCollect:

<https://site.skgscollect.nl/35/doel/3117/open-kring.html>

Via Appostel is de 4de collecte bestemd voor ZWO.

Uw gift in de **oranje bus** of via de QR-code hiernaast is bestemd voor het diaconale project '**Bethesda: Hoop voor vrouwen in Mali**.

<https://camazending.nl/project/project-bethesda/>

AGENDA OPEN KRING

Di 9 juni 9.00-12.00: Koffie met een oortje

Vr 12 juni 9.00-10.00: Schoonmaak

Vr 12 juni 10.00-12.00: Koffie-inloop

Zo 14 juni zal ds. Anne Zweers om 9.30u voorgaan in de gezamenlijke dienst met de Stinskerk in de Open Kring.

Kijk op <https://openkring.nl/agenda/> voor de complete agenda (ook bezetting door anderen dan Open Kring).

Kopij is welkom tot woensdag 18u op zondagsbrief@openkring.nl

De papieren Zondagsbrief mag mee naar huis – om thuis nog eens rustig na te lezen of door te geven aan een andere belangstellende!

Open Kring, Hofstedestraat 1, Zwolle - Stadshagen

WIJ DOEN MEE

AAN

28 juni 2026

GLUREN

BIJ DE

BUREN

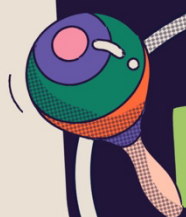
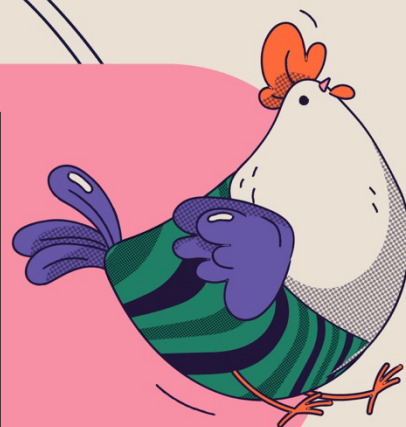
AMATEURKUNSTFESTIVAL

Salonkwartet Da Capo komt optreden in de Open Kring.

Met twee violen, een cello en een piano speelt Da Capo een gevarieerd repertoire, met onder meer Piazzolla (oblivion), tango en milonga, romantische muziek van de Moldau, opzwepende zigeunermuziek en swingende jazz met Take Five en DaCapo!

Optredens zijn om 13.00 / 14.30 / 16.00 uur.
Van harte welkom!

<https://glurenbijdeburen.nl/nl/programma/zwolle#1423>

Algemene Kerkenraad

e-mail: scriba@pknzwolle.nl

Betreft: Besluit gebouwenkeuze

Zwolle, 1 juni 2026

Inleiding:

Op 25 maart 2019 zijn er door de Algemene Kerkenraad (AK) van de Protestantse Gemeente Zwolle (PGZ) besluiten genomen in het kader van het project “Heilige Huisjes, ruimte voor het hart van de kerk”.

Doel van “Heilige Huisjes” is een gezonde financiële huishouding voor de PGZ en een balans tussen “stenen en pastoraat”. Als uitgangspunt is vastgesteld dat minimaal 50% van de inkomsten besteed worden aan structureel pastoraat en dat er per wijkgemeente sprake is van een sluitende begroting (= de inkomsten zijn gelijk aan de uitgaven).

Er zijn in 2019 drie clusters gevormd (bestaande uit ieder twee wijkgemeenten met twee kerkgebouwen) die, door een zorgvuldig proces van samenwerking, uit moeten komen op het gebruik van één kerkgebouw per cluster. Daarnaast moet worden voldaan aan de hiervoor vermelde uitgangspunten.

Vanaf maart 2019 is door de wijkkerkenraden, het college van Kerkrentmeesters (CvK) en de Algemene Kerkenraad (AK) uitvoering gegeven aan de in 2019 genomen besluiten. Met ingang van 2022 zien we in de meerjarenraming een tekort, dat verder oploopt in de jaren daarna. In het eerste kwartaal van 2023 zijn alle leden van de PGZ via een gemeenteberaad geïnformeerd over deze zorgelijke ontwikkelingen.

Per september 2023 zijn de Adventskerkgemeente en Oosterkerkgemeente samengevoegd tot één wijkgemeente.

Met de wijkkerkenraden is in 2024 overleg gevoerd over de verdere ontwikkeling van het cluster, daarbij rekening houdend met het afstoten van een kerkgebouw en een sluitende begroting. Met dit proces zijn de wijkkerkenraden en de AK in de afgelopen tijd bezig geweest.

Doelstelling van de PGZ is de geloofsverkondiging en het kerkzijn via de wijkgemeenten. Echter dit staat onder druk, omdat het aantal leden terugloopt en er financiële tekorten zijn. Financieel gezien is het op langere termijn niet meer houdbaar om alle wijkgemeenten en hun kerkgebouwen in stand te houden. Als we niets doen, hebben wij straks 6 kerkgebouwen en geen of slechts een beperkt aantal predikanten. Het beroepen van nieuwe predikanten wordt moeilijk, zo niet onmogelijk, omdat er onvoldoende financiële ruimte is om de salarissen voor 10 jaar te garanderen.

Algemene Kerkenraad

e-mail: scriba@pknzwolle.nl

Achtergrondinformatie

De AK heeft op 16 februari 2026 een voorgenomen besluit genomen. Op 23 maart 2026 is een gemeenteberaad gehouden voor de gemeenteleden. Het gemeenteberaad is bijgewoond door 309 leden van de PGZ.

De AK heeft - om diverse redenen - nog geen reactie kunnen geven op de ingezonden brieven. Nu er een besluit is genomen treft u als bijlage de reactie van de AK aan op de ontvangen brieven.

Onze voorkeur gaat ernaar uit om de af te stoten kerkgebouwen te behouden voor christelijke doeleinden, wellicht is dat verkoop aan een ander kerkgenootschap.

De financiële ontwikkelingen van de PGZ worden door het College van Kerkrentmeesters (CvK) gevolgd met behulp van een meerjarenraming (over 10 jaar), die jaarlijks wordt aangepast aan o.a. de inkomsten van Kerkbalans, de richtlijnen van de PKN en de financiële ontwikkelingen. Daarnaast worden per cluster meerjarenramingen gemaakt, waardoor specifieke zaken voor een cluster inzichtelijk worden.

Op basis van de financiële kaders van de landelijke kerk moet de PGZ een minimale buffer van 1,5 keer de jaarlijkse uitgaven reserveren om te kunnen voldoen aan haar lopende verplichtingen (o.a. betaling van salarissen van predikanten/kerkelijk werkers en het onderhoud van kerkgebouwen). Naast deze algemene reserve zijn er *voorzieningen*, *bestemmingsreserves* en *wijkreserves*. Tezamen vormen deze het *eigen vermogen* van de PGZ.

De voorzieningen, bestemmingsreserves en de wijkreserves zijn er voor een bepaald doel en zijn niet vrij beschikbaar om de financiële tekorten af te dekken.

Als een wijkgemeente een tekort heeft dan wordt deze momenteel betaald uit de 'algemene reserve' van de PGZ. De wijkreserves zijn 'van de wijk' en 'voor de wijk'. Hieruit worden activiteiten in de wijkgemeente betaald.

De 'algemene reserve' van de PGZ is door tekorten van alle clusters aan het dalen. En dat levert een probleem op met o.a. het aanvragen van een solvabiliteitsverklaring (die is nodig als je een predikant of kerkelijk werker wilt beroepen). Dit komt in gevaar als de ondergrens van de buffer wordt bereikt binnen een termijn van 10 jaar.

Het inzetten van de wijkreserve om de tekorten te dekken is een mogelijkheid, maar deze is onvoldoende om alle tekorten op de jaarrekening te dekken (die gelden moeten dan voor minimaal 10 jaar apart gereserveerd worden). Daarnaast is het belangrijk dat de kerkelijke activiteiten in de wijkgemeenten doorgaan en daarvoor zijn de wijkreserves bedoeld.

Het idee om de tekorten af te dekken door inzet van wijkreserves wordt veel gehoord, maar is niet nastrevenswaardig. Enerzijds omdat de omvang van de wijkreserves onderling veel van elkaar verschillen (ongelijk speelveld) en anderzijds omdat, wie dan het eerst 'door zijn geld heen is', wordt opgeheven (onrechtvaardig). Het gevolg is ook dat de PGZ dan slechts

Algemene Kerkenraad

e-mail: scriba@pknzwolle.nl

uit autonoom functionerende wijkgemeenten gaat bestaan, waar de kans groot is dat slechts 'de sterkste' overleefd. Dat doet afbreuk aan de onderlinge solidariteit en daarvoor is niet gekozen.

Door het afstoten van kerkgebouwen wordt de 'algemene reserve' verhoogd, waardoor we als één PGZ kunnen blijven functioneren. Een verhoging van de 'algemene reserve' leidt tot een financiële buffer voor de komende 10 jaar, waaruit de onverhoopte tekorten kunnen worden betaald. Er ontstaat financiële stabiliteit waardoor er weer aandacht en tijd naar samen kerkzijn kan gaan zonder dat er sprake is van een directe financiële dreiging.

Het Classicaal college voor de Behandeling van beheerszaken (CCBB) houdt toezicht op de financiën van gemeenten en dringt aan op het nemen van besluiten die de financiële positie verstevigen. Tevens geeft zij aan dat hoe eerder de besluiten worden genomen, hoe meer toekomstperspectief er is voor een gemeente.

De AK maakt een keuze voor de lange termijn, zodat de voortzetting van het pastoraat, diaconaat en gemeenteopbouw de komende jaren gegarandeerd is.

Overwegingen

De AK heeft bij het nemen van dit besluit het volgende overwogen:

- Het ledenaantal blijft dalen (gemiddeld met 4% per jaar).
- De bijdragen aan Kerkbalans (belangrijkste inkomsten voor de PGZ) blijven dalen.
- De kosten (onderhoudskosten en salarissen) blijven stijgen (gemiddeld 3% per jaar).
- Er is een minimale buffer (algemene reserve) nodig om te kunnen blijven voldoen aan lopende verplichtingen.
- Het vrij besteedbaar vermogen van de PGZ daalt de komende jaren.
- Het risicoprofiel (de inschatting om aan de financiële verplichtingen te kunnen blijven voldoen) loopt op van laag naar gematigd en vanaf 2030 naar hoog (meerjarenraming 2025). Dit profiel wordt bepaald door het aantal jaren dat een negatief resultaat op de jaarrekening kan worden afgedekt door de algemene reserve binnen het vermogen.
- Het gevolg is dat de PGZ - op dat moment - van het CCBB geen goedkeuring krijgt om vacante predikantsplaatsen en vacatures voor kerkelijk werkers in te vullen.
- Er treedt een verdere vergrijzing op binnen de wijkgemeenten, waarbij de aanwas van jongeren grotendeels uitblijft.
- De beschikbaarheid van vrijwilligers en ambtsdragers wordt minder door het teruglopend aantal leden.
- Er is onderzoek gedaan naar de financiële effecten van het verkopen van de pastorie van de Oosterkerk en alleen het kerkgebouw te behouden (zie ook punt 3 onder besluiten).
- Er is kennisgenomen van de inhoud van de petitie, die door een aantal leden van de Adventskerk/Oosterkerkgemeente is aangeboden aan de leden van de AK.

Algemene Kerkenraad

e-mail: scriba@pknzwolle.nl

-
- Er is kennisgenomen van de inhoud van de brieven die aan de AK zijn gestuurd over de gebouwenkeuze (als aparte bijlage treft u de beantwoording aan).
  - Er is overleg geweest met de wijkkerkenraad van de Sionskerk over de doorontwikkeling van de Thuiskamer.
  - Het proces over de gebouwenkeuze loopt al vanaf 2023/2024 en vraagt om keuzes, zodat er duidelijkheid komt voor de leden van de wijkgemeenten en er een einde komt aan de onzekerheid.
  - Het genomen besluit vraagt verregaande maatregelen van onze wijkgemeenten om zich aan te passen. Dat is geen gemakkelijke opgave. We zullen goed op elkaar moeten letten om deze tijd van aanpassing goed door te komen. De komende periode zal een belangrijke periode zijn van elkaar meenemen naar de nieuwe situatie. Hierbij vragen wij om steun en inzicht van de Heilige Geest.
  - Het CvK heeft een advies uitgebracht om drie kerkgebouwen tegelijkertijd af te stoten.
  - De tekorten van de clusters komen ten laste van de algemene reserve, de kerkgebouwen zijn eigendom van de PGZ en de wijkreserves moeten ten goede blijven komen aan de kerkelijke activiteiten binnen de wijkgemeenten.
  - De AK maakt een keuze die leidt tot een oplossing voor meerdere jaren, zodat er duidelijkheid ontstaat en de aandacht kan uitgaan naar het samen gemeente-zijn.

Besluiten

Het voortzetten van geloofsverkondiging en kerk-zijn in de huidige tijd en in de toekomst vraagt om keuzes met als doel een gezonde financiële basis voor de voortzetting van de geloofsverkondiging, pastoraat en diaconaat in de komende jaren.

De PGZ staat voor een belangrijke transitie. De gemaakte keuzes zijn ingrijpend, maar we geloven dat hierdoor veel meer tijd en ruimte ontstaat voor die geloofsverkondiging en het kerkzijn in de huidige tijd. Dit in tegenstelling tot het blijven praten over lastige zaken en complexe besluiten die alle aandacht en energie vragen. Dat maakt het nemen van een besluit noodzakelijk.

De AK heeft – op basis van de voornoemde overwegingen en het uitgebrachte advies van het CvK – de volgende besluiten genomen:

1. Cluster Stinskerk – Open Kring

Binnen dit cluster is sprake van een niet-sluitende begroting.

Beide wijkgemeenten hadden tot voor kort een parttime predikant en voeren momenteel in goede harmonie gesprekken over nauwere samenwerking. Bij de Open Kring is er nu al behoefte aan structurele invulling van de predikantsvacature. Per 1 februari 2026 is er ook een vacature bij de Stinskerk ontstaan.

Algemene Kerkenraad

e-mail: scriba@pknzwolle.nl

Bevindingen CvK

Zowel de Stinskerk als de Open Kring verkeren in goede technische staat en zijn goed onderhouden gebouwen. De Stinskerk beschikt over meerdere zalen, wat het gebouw aantrekkelijk maakt voor doordeweeks gebruik en verhuur. De Open Kring is een relatief nieuw gebouw zonder energiekosten en lage onderhoudskosten, maar kent beperkingen in de exploitatiemogelijkheden. Beide gebouwen zijn goed verkoopbaar.

Besluit AK

Eén van de kerkgebouwen van dit cluster wordt in 2028 afgestoten.

Op dit moment zijn de beide wijkgemeenten in gesprek over een verdere samenwerking. De verwachting is dat deze gesprekken in 2026 leiden tot een visie op gezamenlijk kerk-zijn in Zwolle-West. Daarna kan het beroepingsproces gestart worden om de vacante predikantsplaatsen in te vullen.

In 2027 kan een voorkeur aangegeven worden welk kerkgebouw het beste aansluit. Het aangeven van een voorkeur vindt vóór 1 januari 2028 plaats. Bij het aangeven van de voorkeur dient het cluster rekening te houden met de verkoopbaarheid en de verwachte opbrengst van het gebouw. Hierover vindt gedurende het keuzeproces afstemming plaats met het CvK, die advies uitbrengt aan de AK. De AK neemt de uiteindelijke beslissing. Door regelmatig overleg te voeren, moet voorkomen worden dat er verkeerde verwachtingen ontstaan en er een verschil van inzicht ontstaat tussen wijkkerkenraad en de AK.

2. Cluster Sionskerk – Jeruzalemkerk

Binnen dit cluster is sprake van een gemengde financiële situatie. De Jeruzalemkerk heeft een sluitende begroting en laat enige ledengroei, ook van jongeren, zien.

De Sionskerk kampt met een structureel financieel tekort en vanwege de leeftijdsopbouw wordt een snellere krimp verwacht.

Aan het begin van de clustervorming in 2018 was al duidelijk dat een fusie tussen beide wijkgemeenten uitgesloten was, gezien het verschil in identiteit van de wijkgemeenten en de principiële kerkordelijke verschillen. De AK realiseerde zich toen, en ook nu, de extra moeilijkheid in dit cluster.

Het delen van een gebouw is theoretisch mogelijk, maar wordt praktisch beperkt door de wens van de Sionskerk om in haar eigen wijk actief te blijven. Daarnaast speelt de beperking in capaciteit van de kerkzaal van de Sionskerk t.o.v. de kerkzaal van de Jeruzalemkerk een rol.

Algemene Kerkenraad

e-mail: scriba@pknzwolle.nl

Bevindingen CvK

De Sionskerk heeft een niet-sluitende begroting. Vanaf 2032 – het jaar waarin de predikant met emeritaat gaat – is er volgens de huidige meerjarenraming nog ruimte voor maximaal 0,3 fte predikant.

De Sionskerk zet in op het concept van de Thuiskamer als vernieuwende vorm van kerk-zijn. De AK wil de komende twee jaar gebruiken om deze ontwikkelingen te monitoren en om de financiën nauwlettend te volgen. Op dit moment is niet aan te tonen (of is niet aangetoond) dat het initiatief leidt tot een sluitende begroting. Hoe zeer we het initiatief ook waarderen en een warm hart toedragen, de uitdaging voor het cluster en voor de PGZ blijft onverminderd van kracht.

De Sionskerk kent het hoogste percentage 80-plussers binnen de PGZ. Er is, naast de sterke vergrijzing, nauwelijks aanwas van nieuwe leden en dit maakt het toekomstperspectief van de wijkgemeente kwetsbaar.

De Jeruzalemkerk is een stadsmonument met een capaciteit van 600 plaatsen. De Sionskerk heeft een capaciteit van ongeveer 450 plaatsen. Beide gebouwen zijn vergelijkbaar qua gebruiksgemak, maar de Jeruzalemkerk biedt meer ruimte voor groeiend kerkbezoek o.a. door middel van aanbouw van zalen. Dit kan in de toekomst van belang zijn, wanneer het ledenaantal van de PGZ verder daalt en er nog minder kerkgebouwen in de PGZ nodig zijn. Daarnaast is de Jeruzalemkerk in de afgelopen jaren intensief betrokken geraakt op de wijk en ook deze gemeente voelt zich hiermee verbonden.

Beoordeeld op technische staat, onderhoudsperspectief en energielasten heeft de Sionskerk voordelen ten opzichte van de Jeruzalemkerk. Het gebouw verkeert in goede staat, is efficiënt in energieverbruik en heeft lage onderhoudskosten.

De Sionskerk ligt in een woonwijk en er zijn bij verkoop goede mogelijkheden. De verwachte opbrengst bij verkoop van dit gebouw is gelijk aan of mogelijk hoger dan die van de Jeruzalemkerk.

Als uit de meerjarenraming blijkt dat er tekorten zijn, mag de Sionskerk haar wijkreserves inzetten **t.b.v. het pastoraat** (cf. besluitvorming HH) om die tekorten af te dekken.

Inkomsten uit verhuur in de wijk worden toegevoegd aan de wijkreserves en zijn geen onderdeel van de meerjarenraming van deze wijkgemeente. Wijkgebonden financiële acties worden daarbij niet meegerekend, omdat de praktijk is, dat toezeggingen veelal niet volledig gerealiseerd (kunnen) worden en slechts kortdurend resultaat hebben.

De inkomsten van de Thuiskamer behoren tot de wijkkas. Deze inkomsten zijn geen onderdeel van de opbrengst kerkbalans en zijn geen onderdeel van de meerjarenraming. Dit heeft te maken met verkregen subsidies of anderszins geldelijke bijdragen voor één of een beperkt aantal jaren. Het CvK rekent – conform de regelgeving van de PKN – met een periode van 5 jaar waarbij de financiële toezegging vastgelegd moet zijn. De onderbouwing hiervoor is dat langlopende verplichtingen gedekt moeten zijn met aantoonbaar langlopende

Algemene Kerkenraad

e-mail: scriba@pknzwolle.nl

inkomsten of met voldoende eigen vermogen. Op dit moment zijn er onvoldoende meerjarige contracten en/of schriftelijke toezeggingen van subsidieverstrekkers vastgelegd voor een periode van minimaal 5 jaren.

Aandachtspunt is de ontwikkeling van de omvang pastorale formatie. De kerkelijk werker is vertrokken. Deze besparing brengt de begroting meer in balans maar de situatie in de praktijk moet wel verantwoord zijn. De werkbelasting van beroepskrachten moet realistisch blijven. Om te komen tot een goede werkverdeling met inbegrip van de Thuiskamer moeten predikant en de wijkkerkenraad samen afspraken maken.

Besluit AK

De Sionskerk wordt in 2028 afgestoten, tenzij de structurele inkomsten Kerkbalans, inclusief die van de Thuiskamer, in 2028 uitmonden in een sluitende begroting (= inkomsten dekken de uitgaven) zichtbaar in de meerjarenraming 2028 t/m 2038.

In mei 2028 wordt door het CvK een meerjarenraming opgesteld, waarin de toegezegde opbrengst actie Kerkbalans van 2028, inclusief de structurele inkomsten van de Thuiskamer worden meegenomen. Als per 1 mei 2028 de meerjarenraming over tien jaar een tekort laat zien en niet sluitend is, dan wordt de Sionskerk afgestoten.

De keuze om de Sionskerk af te stoten is gebaseerd op:

- Het beperkte financiële en demografische toekomstperspectief van de wijkgemeente.
- Door de leeftijdsopbouw in de wijk wordt een snellere krimp verwacht.
- De verwachte opbrengst bij verkoop van het gebouw.
- De optie om bij verkoop afspraken te maken over het tijdelijk gebruik blijven maken van (een deel van) het gebouw bijvoorbeeld door samenwerking met een ander kerkgenootschap.
- Gezamenlijk gebruik van de Jeruzalemkerk is geen optie vanwege de wens om in de eigen wijk actief te blijven met een actief beleid op inzet van de Thuiskamer.
- De wijkgemeente mogelijk tot 2030 de Thuiskamer kan ontwikkelen en daarmee een plek in de wijk kan realiseren zodat zij aanwezig kan blijven in de wijk. Uiteraard dienen afspraken gemaakt te worden met de PGZ op welke wijze dit vorm gegeven kan worden. De AK heeft aangeboden om de wijkkerkenraad hierin te ondersteunen en te begeleiden.

3. Wijkgemeente Adventskerk – Oosterkerk

Deze wijkgemeente is ontstaan uit een samenvoeging van de Adventskerkgemeente en de Oosterkerkgemeente. Binnen de samengevoegde wijkgemeente is sprake van een niet-sluitende begroting, wat de noodzaak onderstreept om een keus te maken voor gezamenlijk gebruik van één gebouw. Voor de verdere gemeente-opbouw is door de wijkkerkenraad voorgesteld om de kerkdiensten en de gemeente-activiteiten in één gebouw te houden. Momenteel zijn deze nog verdeeld over twee kerkgebouwen.

Algemene Kerkenraad

e-mail: scriba@pknzwolle.nl

De wijkgemeente heeft de voorkeur uitgesproken om te blijven kerken in de Oosterkerk: dit gebouw is centraal gelegen en is een monumentaal 19e-eeuws Godshuis en heeft mede daardoor meer dan alleen financiële waarde. Bij het bepalen van deze voorkeur zijn de financiële overwegingen voor de gehele PGZ niet doorslaggevend geweest.

Er is sprake van een spanningsveld tussen de voorkeur van de wijkgemeente en het financiële belang van de PGZ als geheel. De wijkkerkenraad heeft op grond van de notitie 'Huis van Leven' gepleit voor een centraal gelegen vierplek.

De AK heeft de ingebrachte argumenten gehoord en gelezen. In de petitie en een deel van de ingezonden brieven wordt gesproken over een *stadsgemeente*. Deze opvatting deelt de AK niet; conform het beleidsplan bestaat de PGZ uit meerdere wijkgemeenten met een geografische ligging verspreid over geheel Zwolle. De petitie is ondertekend door 223 gemeenteleden van de Adventskerk-Oosterkerk. Het totaal aantal leden was begin 2025: 4123.

Er zijn in totaal 80 brieven ontvangen van gemeenteleden. Elf brieven bevatten een steunbetuiging voor het voorgenomen besluit. In 69 brieven wordt de nadruk gelegd op de centrale ligging van de Oosterkerk en het feit dat de Oosterkerk een rijksmonument is dat moet worden behouden voor de PGZ. Verder wordt aandacht gevraagd voor de voorkeur die door de wijkgemeente is uitgesproken en dat door het afstoten van de Oosterkerk ten gevolge van eerdere samenvoegingen van wijkgemeenten een aantal gemeenteleden opnieuw van het kerkgebouw afscheid moeten nemen. Ook geeft een aantal leden aan dat de reisafstand te groot wordt. De geografische spreiding van kerkgebouwen over Zwolle speelt een rol bij de gemaakte keuzen. Een keuze voor de Oosterkerk betekent dat er geen PKN-kerk in Zuid meer aanwezig is. Er wonen meer gemeenteleden in Zwolle-Zuid. Door het nieuwbouwproject wat in Zwolle Zuid loopt zal deze verdeling naar verwachting nog opschuiven ten gunste van het ledenaantal in Zuid.

Bevindingen CvK

Vanuit het perspectief van het eigen vermogen PGZ, de demografische ontwikkeling binnen de wijkgemeente en realisatie van een geografische verdeling van kerkgebouwen is afstoten van de Oosterkerk de gekozen optie. De Adventskerk is geen eigendom van de PGZ, kan niet verkocht worden en heeft geen opbrengst.

Voor doordeweekse bijeenkomsten kan overwogen worden om gebruik te maken van het zalencomplex en het jeugdhonk van de Jeruzalemkerk, inclusief de zalen van het kerkelijk bureau. Hier zijn ruimtes beschikbaar wat mogelijkheden biedt voor gezamenlijk gebruik.

Er is door het CvK - op verzoek van de AK - opdracht gegeven aan bureau Stiel en Kaader om onderzoek te doen naar de optie om appartementen te bouwen in de voormalige pastorie van de Oosterkerk, inclusief het in beeld brengen van de gevolgen daarvan voor de rest van het complex.

Algemene Kerkenraad

e-mail: scriba@pknzwolle.nl

Uitkomst van dit onderzoek laat zien dat er grote financiële verschillen zijn tussen:

- a. De netto-opbrengst bij verkoop van de pastorie met daarin appartementen gecombineerd met het blijvend gebruiken van de kerkzaal.
Een verbouwing regelen is een branchevreemde activiteit voor de PGZ, waarbij het risico bij de PGZ komt te liggen. Daarbij komt dat de technische installatie dan moet worden aangepast en er verbeterings- en verduurzamingsmaatregelen moeten worden getroffen. Ook moet blijvend voldaan worden aan de eisen die gesteld worden aan het in standhouden van dit rijksmonument, hetgeen extra kosten met zich meebrengt. Deze onderhoudskosten zullen de komende jaren alleen maar toenemen. Een dergelijk omvangrijk project vraagt expertise, tijd en inspanning en het CvK beoordeelt dit als een onwenselijk en onverantwoorde situatie.
- b. De netto-opbrengst door verkoop van het gehele complex van de Oosterkerk.

Besluit AK

De Oosterkerk wordt afgestoten.

De keuze om de Oosterkerk af te stoten is gebaseerd op:

- De uitkomst van het door de AK gevraagde onderzoek en het advies daarover van het CvK.
- De demografische ontwikkeling van de wijkgemeente en de geografische verdeling van vierplekken voor de PGZ over geheel Zwolle.
- De positieve impact op het eigen vermogen van de PGZ door de verkoop van de Oosterkerk.
- De beperkte financiële waarde van de Adventskerk voor de PGZ, aangezien deze wordt gehuurd. Het afstoten van de Adventskerk levert geen bijdrage aan het eigen vermogen van de PGZ.
- Het jeugdhonk op de zolder van de Oosterkerk is door de brandweer en de gemeente Zwolle afgekeurd voor gebruik in verband met de veiligheid.
- De vieringen en veel gemeente-activiteiten kunnen plaatsvinden in de Adventskerk.
- Er lopen gesprekken over de mogelijkheid voor de wijkgemeente om doordeweeks gebruik te maken van het zalencomplex (inclusief jeugdhonk) van de Jeruzalemkerk en de zaal van het kerkelijk bureau. Hierdoor kunnen bepaalde activiteiten van de wijkgemeente toch nog in het centrum plaatsvinden.
- Het huren van ruimtes geschiedt tegen een gereduceerd tarief, t.o.v. niet kerkelijke gebruikers. Afspraken met SIO zijn vastgelegd in een convenant.

De leden van de AK realiseren zich dat dit besluit afwijkt van de voorkeur van de wijkgemeente. Zij hebben kennisgenomen van de inhoud van de aangeboden petitie en de aangedragen voorstellen van gemeenteleden om te komen tot een betere financiële positie.

Algemene Kerkenraad

e-mail: scriba@pknzwolle.nl

Deze voorstellen bieden echter onvoldoende perspectief om de oplopende tekorten voor de toekomst (voor 10 jaar) te kunnen dekken. We hebben alle reacties gehoord en meegewogen, maar maken als AK een andere afweging vanuit onze PGZ brede verantwoordelijkheid.

We voelen als AK mee met de wijkkerkenraad die voor een zeer lastige opdracht staat. De AK gaat in overleg met de wijkkerkenraad over het vervolgtraject. Een optie is om zo snel mogelijk deze verandering door te voeren zodat alle energie gestoken kan worden in gemeentebouw.

Tot slot

De leden van de AK en het CvK zijn zich ervan bewust dat het afstoten van kerkgebouwen een emotionele impact heeft. De individuele leden van de AK en het CvK ervaren zelf ook de pijn van de genomen besluiten.

We kiezen ervoor om een grote stap te zetten met het afstoten van drie kerkgebouwen in 2028. Dit verlaagt de kosten en versterkt de financiële basis voor onze wijkgemeenten voor de komende decennia. Door dit nu te doen, kunnen we komende jaren meer aandacht, tijd en energie steken in onze missionaire, pastorale en diaconale opdracht. Het zal een periode zijn van aanpassen. Tegelijk geeft een 'nieuwe koers' ook kansen en nieuwe mogelijkheden. We geloven dat dit besluit voor nu het juiste besluit is dat zich richt op een levende gemeenschap van geloof, hoop en liefde in Zwolle.

We vertrouwen erop dat God zelf Zijn kerk zal bewaren en Zijn gemeente nabij zal zijn.

Voorzitter

Scriba

Eduard Metselaar

Anneke van der Meulen

Algemene Kerkenraad

e-mail: scriba@pknzwolle.nl

Zwolle, 1 juni 2026.

Aan de gemeenteleden van de Protestantse Gemeente Zwolle (PGZ).

De Algemene Kerkenraad van de PGZ heeft op 1 juni 2026 besloten tot het afstoten van drie kerkgebouwen in 2028, onder bepaalde voorwaarden. De precieze tekst van dit besluit is bijgevoegd.

Dit is een heel ingrijpend besluit en geeft veel verdriet en emotie. De leden van de Algemene Kerkenraad delen in dit verdriet. Toch zijn zij tot dit besluit gekomen, omdat de financiële tekorten van het kerkzijn hen hiertoe hebben gebracht.

In deze brief willen wij enkele zaken toelichten. Eerst gaan we kort in op het proces van het genomen besluit zelf. Vervolgens willen wij ook ingaan op het feit dat het dagelijks bestuur van het college van kerkrentmeesters de taken hebben neergelegd en dat hierover al buiten ons om berichten zijn verschenen in de pers.

Wij bidden dat wij als gemeente van Jezus Christus elkaar zullen steunen, helpen en troosten en dat de Heer van de Kerk ons ook in deze moeilijke tijd in Zijn Hand zal bewaren en uitkomst geven,

Met hartelijke groet,

Eduard metselaar

Voorzitter

Anneke van der Meulen

scriba

A. Kort een beschrijving van het proces dat tot het besluit op 1 juni 2026 heeft geleid

Op 16 februari 2026 heeft de Algemene Kerkenraad (AK) u geïnformeerd over het voorgenomen besluit m.b.t. de gebouwenkeuze. U heeft dat voorgenomen besluit ontvangen.

Overeenkomstig de kerkorde is op 23 maart 2026 een gemeenteberaad gehouden, waar u kon reageren op het voorgenomen besluit. Doelstelling van de AK was om iedereen de mogelijkheid te bieden om vragen te stellen en een antwoord te krijgen. Daarvoor was een werkvorm gekozen waarbij de gemeente in vier themagroepen vragen kon stellen aan de ambtsdragers met specifieke kennis. Voor deze aanpak is gekozen om mensen die minder makkelijk vragen stellen in grote groepen ook de ruimte te bieden om antwoord te krijgen op hun vragen.

De AK heeft in meerdere vergaderingen gesproken over het verloop van dit gemeenteberaad, de uitlatingen die door gemeenteleden zijn gedaan, het aftreden van het Dagelijks bestuur van het College van Kerkrentmeesters (DBCvK) en hoe wij verder zouden willen gaan met het voorgenomen besluit. Bij één van deze vergaderingen is een

Algemene Kerkenraad

e-mail: scriba@pknzwolle.nl

afvaardiging van de Classis Overijssel-Flevoland aanwezig geweest. Zij hebben ons van advies voorzien evenals de begeleider van Kerkvitaal.

De AK is van mening dat er duidelijkheid moet komen voor de wijkgemeenten van de PGZ. Dat kan alleen als er een besluit wordt genomen. Niets doen en doorgaan op de weg van verdere oriëntatie rondom het afstoten van gebouwen leidt ons inziens alleen maar tot grotere onrust en beschadiging van nog meer ambtsdragers/vrijwilligers.

Op 1 juni 2026 heeft de Algemene Kerkenraad het voorgenomen besluit omgezet in een definitief besluit. Dat besluit treft u bijgaand aan. In de laatste en besluitvormende vergadering is nogmaals gekeken naar de voorstellen die zijn gedaan en de opmerkingen die zijn gemaakt. Als uitgangspunt blijven we als AK de kaders van Heilige Huisjes hanteren. Deze uitgangspunten zijn het fundament onder het nu genomen besluit en sluiten aan op eerder vastgesteld beleid en genomen besluiten door eerdere bestuurders van de PGZ.

B. Het Dagelijks bestuur van het College van Kerkrentmeesters (DBCvK) is afgetreden.

Hierover hebben wij u al eerder kort geïnformeerd via de weekbrieven. Wij betreuren dit besluit ten zeerste maar begrijpen het besluit ten volle. Nu er een belangrijke schakel in de organisatie wegvalt is de AK erg onthand. Inmiddels zijn de wijkkerkenraden geïnformeerd en via deze weg willen we u de informatie geven voor zover deze nu bekend is.

Aanleiding aftreden DBCvK

Helaas zijn in het proces Heilige Huisjes de emoties zo hoog opgelopen, dat dit heeft geleid tot onheuse bejegeningen naar de leden van het DBCvK. Dit tijdens en na het gemeenteberaad van 23 maart maar ook via schriftelijke weg. Dit heeft de leden van het DBCvK, die enkel de opdracht uitvoeren die wij hen als AK gegeven hebben, als ook hun partners zeer geraakt.

Als Algemene Kerkenraad wijzen wij alle grensoverschrijdende gedragingen en uitlatingen af. Van een gebrek aan vertrouwen vanuit de AK is nadrukkelijk geen sprake. Dat dit niet zo ervaren wordt door het DBCvK begrijpen we maar betreuren we ten zeerste.

We realiseren ons dat de PGZ in één klap vijf ervaren en deskundige vrijwilligers kwijt is. Dat gaat ons aan het hart en heeft veel impact op de organisatie en het functioneren van onszelf en alle kerkelijke organen binnen de PGZ en hun betrokken vrijwilligers.

Op de eerste plaats willen we het DBCvK bedanken voor de door hen verleende diensten en de kennis en ervaring die sommigen al meer dan 20 jaar hebben ingezet voor de Protestantse Gemeente Zwolle (PGZ). Een belangrijke taak wordt nu niet ingevuld en daar moet een oplossing voor komen.

Het DBCvK is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering van de Protestantse Gemeente Zwolle met als specifieke kennisgebieden: Financiën, Gebouwen, Geldwerving (Kerkbalans) en Vermogensbeheer. Het DBCvK regelt alles rondom het werkgeverschap van de PGZ. Het DBCvK onderhoudt vanuit deze positie veel contacten buiten de PGZ.

Algemene Kerkenraad

e-mail: scriba@pknzwolle.nl

Door het vertrek van het DBCvK is de AK, maar zijn ook de nog aangebleven afgevaardigden van het CvK, erg onthand en kunnen er geen besluiten meer genomen worden. Het college vergadert niet meer structureel en de ondersteuning vanuit het kerkelijk bureau aan de wijken valt voor een groot deel weg.

Hoe nu verder?

Concreet zal het DBCvK tot 1 september de lopende zaken waarnemen. Als AK zijn we inmiddels gestart met de eerste stappen naar het zoeken van nieuwe ambtsdragers/kerkrentmeesters. Daarnaast heeft de PGZ de verplichting om het CCBB in te lichten bij het opstappen van een voltallig bestuur CvK. Hierover ontvangt u later meer informatie, zo ook over de inhoud van de ontstane vacatures.

C. Beantwoording ingezonden brieven

In de afgelopen periode heeft de AK van meerdere gemeenteleden brieven ontvangen waarin wordt gereageerd op het voorgenomen besluit. De inhoud van die brieven is meegewogen bij de definitieve besluitvorming. Het was voor ons als AK niet mogelijk om eerder te reageren. Enerzijds door het proces waarin wij zaten richting een besluit en anderzijds door de hoeveelheid brieven. Er is voor gekozen om de ingezonden brieven via een bijlage bij deze brief generiek te beantwoorden. Alle leden van de PGZ krijgen op deze manier alle antwoorden te lezen en ontvangen dezelfde informatie.

Nu er een besluit is genomen realiseren de leden van de AK zich terdege dat dit gemeenteleden pijn doet. De realiteit is echter dat de financiële situatie ons hiertoe dwingt. Niets doen betekent dat het pastoraat en de gemeenteopbouw schade zal oplopen en zal stagneren. Zonder besluit is er op lange termijn onvoldoende financiering om de vacatures van predikanten en kerkelijk werkers in te vullen. Dat is waarom dit besluit nu wordt genomen, hoe moeilijk dat ook is voor iedereen.

Nu het besluit genomen is ontstaat er overzicht voor een langere termijn. De AK is zich bewust dat er bij de getroffen wijkgemeenten pijn en verdriet zal zijn en dat het gemeentezijn wellicht moeilijker zal zijn. In de niet-getroffen wijkgemeenten is er wellicht ook verdriet, maar lijkt het gemeentelieven hier minder door geraakt te worden. Als één lid lijdt, lijden alle leden, schrijft de apostel Paulus in I Korinthe 12:26. Wij hopen op medeleven, gebed en onderlinge hulp in de tijd die komt. De AK zal de wijkgemeenten waar mogelijk ondersteunen bij het verdere functioneren.

D. Berichtgeving in de Stentor

In de afgelopen periode is er meerdere keren vertrouwelijke informatie gedeeld met de pers. Het gevolg was dat u nieuwe informatie uit de krant moest vernemen voordat wij als AK de kans hadden gekregen u te informeren. Ambtsdragers hebben bij het aanvaarden van hun ambt een belofte gedaan: *'geheim te houden van informatie die in vertrouwen is gedeeld'*. Helaas is deze belofte geschonden. Wij betreuren dat ten zeerste en het delen van vertrouwelijke informatie buiten een kerkenraad keuren wij af.

Zwolle, 1 juni 2026

Beste gemeenteleden van de Protestantse Gemeente Zwolle,

Gegeven het grote aantal ingezonden brieven in reactie op het voorgenomen besluit heeft het Moderamen van de Algemene Kerkenraad besloten om, gelet op de overeenkomsten in de vragen, in één generieke toelichting zoveel mogelijk zaken toe te lichten. Wij verwachten dat op deze manier alle vragen beantwoord worden.

Er zijn 80 brieven met vragen en opmerkingen ingezonden door leden van de Oosterkerk en 30 door leden van de Sionskerk. De wijkkerkenraden beschikken zelf ook over alle informatie en de kerkrentmeesters kunnen, indien nodig, ook nog een nadere toelichting geven.

Verder betreft het op moment van schrijven van deze antwoorden, een voorgenomen besluit en geen definitief besluit. De Algemene Kerkenraad (AK) is nog drukdoende met het proces van het horen van de gemeenteleden en neemt daarbij goede notie van de gemaakte opmerkingen in woord en geschrift.

In een aantal brieven wordt bezwaar gemaakt tegen het voorgenomen besluit. De Kerkorde van de PKN geeft aan dat bezwaar gemaakt kan worden na een definitief besluit bij de daartoe bevoegde instantie te weten het College voor Behandeling van Bezwaren en Geschillen. Deze bezwaarbrieven kunnen niet ingediend worden bij de Algemene Kerkenraad.

Het is voor de leden van de AK en het College van Kerkrentmeesters (CvK) moeilijk om gevoelige besluiten te nemen over kerkgebouwen. Dit wordt ervaren als een grote verantwoordelijkheid. Als lid van een College word je heen en weer geslingerd tussen de belangen van en voor je eigen wijkgemeente en tegelijkertijd zit je er – als lid van AK of CvK - voor de toekomst van de PGZ als geheel. Het is gelet op je verantwoordelijkheid dus mogelijk dat je rationeel in stemt met een besluit dat goed is voor de toekomst van de PGZ, maar dat tegelijkertijd het voortbestaan van je eigen wijkgemeente onder druk zet.

De PGZ heeft in de afgelopen jaren al zeven kerkgebouwen moeten afgestoten. Was dat niet gebeurd dan was er nu geen PGZ meer, echter maar het afstoten van gebouwen blijft wel een vorm van potverteren. Je verkoop het tafelzilver en één keer verkocht, komt zo iets niet meer terug. Dit realiseren de leden van de colleges zich nadrukkelijk en dat maakt dat besluitvorming weloverwogen plaats moet vinden en het traject zoveel tijd in beslag genomen heeft.

Het project Heilige Huisjes (HH) heeft een kentering in geefgedrag teweeggebracht en de pijnlijke maatregelen van 2019, waaronder het ontslag van betaalde krachten op het kerkelijk bureau en verdergaande digitalisering, heeft geleid tot een aanzienlijke verbetering van de financiële positie van de PGZ. Tegelijkertijd blijft de PGZ, door vergrijzing en overlijden, krimpen en komt er een moment waarop ingrijpen noodzakelijk is.

De daling in ledental en het dalen van de opbrengsten kerkbalans blijven doorgaan en ook de uitgaven blijven stijgen. Als we geen maatregelen nemen is het geld een keer op en als eerste

teken daarvan komt het beroepen van nieuwe predikanten in gevaar waardoor het Pastoraat in gevaar is.

Toelichting op gestelde vragen en opmerkingen:

Onderstaand worden de thema's uitgewerkt waarover in brieven van gemeenteleden vragen zijn gesteld. Deze uitwerking omvat een generiek antwoord op de gestelde vragen en wordt naar alle gemeenteleden, inclusief de brieverschrijvers, gestuurd. De Algemene Kerkenraad hoopt dat via deze weg voldoende duidelijkheid gegeven wordt.

1. Het project Heilige Huisjes met als doelstelling: "geen stenen maar pastoraat".

Veel rond Heilige Huisjes (HH) is financieel gedreven maar het belangrijkste uitgangspunt van HH is dat pastoraat voorgaat op stenen. Pastoraat is de kern waar het bij samen gemeente zijn om draait. Financiën zijn een belangrijk middel en een wezenlijk onderdeel voor het goed kunnen functioneren van de PGZ. Om het pastoraat voort te kunnen laten bestaan heeft de AK besloten dat minimaal 50% van het levend geld (= opbrengst actie Kerkbalans) besteed moet worden aan Pastoraat.

De wijkgemeenten zijn opgedeeld in drie clusters van ieder twee wijkgemeenten. De wijkgemeenten zijn geografisch verspreid in Zwolle.

Eerder is besloten dat, indien uit de meerjarenraming (over 10 jaren) van de PGZ blijkt dat een wijkgemeente in de rode cijfers terecht komt, deze wijkgemeente gedurende twee jaar de tijd krijgt om financieel orde op zaken te stellen en een sluitende begroting te realiseren. Indien dat niet lukt volgt binnen korte tijd het afstoten van één van de twee kerkgebouwen binnen het cluster.

Uit de meerjarenramingen PGZ blijkt nu dat bij ongewijzigd beleid alle wijkgemeenten op korte termijn in de rode cijfers terecht komen of reeds rode cijfers schrijven. Omdat de AK de besluitvorming HH gehandhaafd heeft, is het gevolg dat er overgegaan wordt tot het afstoten van drie kerkgebouwen.

2. Vermogenspositie PGZ

Het vrij beschikbare vermogen van de PGZ is ongeveer 3,2 miljoen, dat lijkt veel maar het ligt ruim 40% onder het landelijk gemiddelde t.o.v. gemeenten met een vergelijkbare omvang. De wijkgemeenten beschikken (mede door de uitvoering van besluiten HH) samen over ongeveer 1,5 miljoen aan wijkreserves. Daarvan is ongeveer € 500.000 gereserveerd voor beheerszaken (bv beamers, tafels, stoelen, vloerbedekking etc) van de wijkgemeenten. Het overige bedrag is geld wat zit in wijkkassen van de gemeenten.

Voortvloeiend uit de besluiten van Heilige Huisjes zijn wijken meer financieel zelfstandig geworden en zijn zij zelf verantwoordelijk voor het genereren van hun inkomsten. Een deel wordt opgebracht door verhuur en zelfwerkzaamheid van leden van de wijken en deze verdiensten komen aan de eigen wijk toe zoals dit ook is vastgelegd bij de besluiten uit HH.

Een deel van de inkomsten komt uit legaten, erfenissen en giften. Deze zijn in de meeste gevallen specifieke geoormerkt voor de wijkgemeente en hebben soms een speciale bestemming.

3. Sluitende begroting en inzet wijkreserves

Uitgangspunt is dat een wijkgemeente beschikt over een sluitende begroting. De definitie van een sluitende begroting is dat inkomsten en uitgaven in evenwicht zijn en er geen tekorten zijn. Dit moet aantoonbaar zijn in een meerjarenperspectief volgens de regelgeving zoals de PKN deze hanteert.

Bij het aanvullen van een begrotingstekort via de wijkreserves is er geen sprake van een sluitende begroting. Er geldt één uitzondering die onder strikte voorwaarden toegepast kan worden. Het is toegestaan om wijkreserves in te zetten maar alleen en uitsluitend als een wijkgemeente niet voldoet aan de norm dat minimaal 50% van het levend geld (=Opbrengst actie Kerkbalans) bestemd is voor Pastoraat. .

4. Meerjarenraming en het verschil tussen de diverse termijnen

De meerjarenraming van de PGZ gaat over een periode van tien jaar, volgens en aansluitend op de meerjarenramingen van de PKN in het systeem FRIS, het boekhoudpakket van de PKN. Dit moet niet verward worden met de termijn die geldt voor een solvabiliteitsverklaring welke eerder over een periode van 12 jaar werd afgegeven maar momenteel voor een periode van 8 jaar (plus 3). Het betreft dus twee verschillende dingen die los van elkaar staan.

De PGZ hanteert normen van de PKN en hanteert een meerjarenraming per wijkgemeente. In 2022 is de eerste meerjarenraming volgens de besluitvorming uit HH opgesteld. Gebleken is toen al dat alle drie de clusters in de rode cijfers terecht zouden komen.

5. Hoeveel geld heeft de PGZ nodig?

Over de vraag hoeveel geld er nodig is. Het antwoord is: “dat hangt ervan af”. Er is een algemene reserve nodig die overeenkomt met de hoogte van de minimale buffer plus de voorziene tekorten over een periode van 10 jaar.

Er is in de meerjarenraming gerekend op basis van de door de wijkgemeenten aangeleverde plannen met de huidige aantal fte's aan predikanten, kerkelijk werkers en kerkgebouwen. Dit leidt tot stevige tekorten vanaf ruwweg 2032.

De componenten voor de kosten zijn vrij eenvoudig. De kosten van een fte predikant is op dit moment ruwweg € 110.000 per jaar, een kerkelijk werker is ongeveer 55% daarvan, de gemiddelde kosten van een kerkgebouw bedragen gemiddeld ruwweg € 60.000 per jaar. De overige kosten (welke verdeeld worden over de wijkgemeenten conform een verdeelsleutel), bedragen nu ruwweg € 35.000 per jaar per wijk. Dit alles gemeten naar de huidige maatstaven en de laatste meerjarenraming. In de meerjarenraming stijgen de kosten op basis van inflatie.

Dan de vraag “wat is er nodig aan pastoraat en diaconaat binnen een wijkgemeente, in de huidige situatie maar vooral ook in de verdere toekomst”?

Predikanten kunnen één keer beroepen en - verbonden aan een gemeente - niet ontslagen worden. Wat willen en kunnen wijkgemeenten, hoe zien zij de toekomst? Hebben ze ook in de toekomst voldoende ambtsdragers en vrijwilligers om te kunnen functioneren? Hoe verhoudt zich e.e.a. tot de beschikbare middelen en hoe stem je dit op een verantwoorde wijze op elkaar af?

Uit de in 2024 ingediende plannen van de wijkgemeenten blijkt dat de wijkgemeenten ook na 2030 verder willen met de huidige omvang aan pastorale formatie; er wordt geen rekening gehouden met de krimp van het aantal leden. De doorrekening hiervan is terug te vinden in de meerjarenramingen waarbij zich voor alle wijkgemeenten tekorten aftekenen.

6. Proces totstandkoming voorgenomen besluit

De wijkkerkenraden hebben van april 2023 tot maart 2024 de gelegenheid gehad om hun input te leveren aan de door de AK ingestelde werkgroep. Geen van de wijkgemeenten heeft tegen de clustervorming (HH) of tegen de samenstelling van de clusters geageerd.

Alle wijkgemeenten hielden unaniem vast aan de besluiten HH en de huidige clustervorming. Alleen de Sionskerk kwam met een initiatief voor de “Thuiskamer”. Een andere indeling van clusters, bv naar identiteit of geografie is niet aan de orde gesteld.

Een door de AK ingestelde werkgroep is met de ingeleverde plannen van de wijkgemeentes aan de slag gegaan. De werkgroep is in de zomer van 2024 met voorstellen gekomen waarin het afstoten van kerkgebouwen over meerdere jaren gespreid werd. De AK heeft daarover langdurig vergaderd en uiteindelijk heeft zij het voorstel van de werkgroep afgewezen.

De Adventskerk Oosterkerk heeft in 2024, tegen het indringende advies in van het Moderamen van de Algemene Kerkenraad in, een ledenberaad gehouden over de keuze voor een kerkgebouw waar toen de voorkeur uitgesproken werd voor het verder kerken als één gemeente in de Oosterkerk. Deze voorkeur is niet gewogen in het financieel perspectief van de gehele PGZ.

De AK besloot vast te houden aan de besluiten uit HH en heeft aan het moderamen AK gevraagd om bureau Kerkvitaal in te schakelen voor begeleiding van het verdere proces, aangezien de emoties PGZ breed opliepen.

Kerkvitaal heeft met instemming van de AK voorgesteld een herstart te maken, te beginnen met een nulmeting om van daaruit opnieuw het gesprek aan te gaan. Kerkvitaal is in 2025 begonnen met het organiseren van een aantal gespreksessies met clusters en wijkgemeenten, gevolgd door combinatiesessies met het College van Kerkrentmeesters en de Algemene Kerkenraad.

Deze combinatiesessies zijn (vroegtijdig) gestopt op verzoek van een tweetal wijkgemeenten. Er was tegen de zomer 2025 geen wezenlijke vooruitgang geboekt, waarop het moderamen AK het Dagelijks Bestuur CvK (DBCvK) heeft verzocht om met een voorstel te komen. Dit voorstel is gedaan en met een aantal aanpassingen door het College van Kerkrentmeesters is het in september 2025 aan de AK voorgelegd.

In november 2025 heeft de AK een peiling gehouden over het voorstel van het CvK en het (DB)CvK verzocht onderzoek te doen naar het effect van het afstoten van de voormalige pastorie van de Oosterkerk. Dit n.a.v. een eerder door de wijkkerkenraad van de Adventskerk- Oosterkerk ondernomen actie om mogelijke verkoop van de voormalige pastorie te onderzoeken, met als doel om daarmee substantieel bij te dragen aan de reserves van de PGZ. Men wilde de Oosterkerk als vierplek blijven gebruiken in plaats van de Adventskerk, zoals het CvK voorstelde.

De resultaten van dit onderzoek, uitgevoerd door bureau Kaader, waren eind januari 2026 beschikbaar en het onderzoek is beschikbaar gesteld aan en besproken met het CvK. De essentie van het rapport, voorzien van een advies van het CvK, is gepresenteerd aan AK. In vervolg hierop heeft de AK in maart 2026 het voorgenomen besluit genomen.

De representanten van de Adventskerk Oosterkerk hebben gevraagd om een nadere uitleg van het rapport van bureau Kaader (samen met Stiel). Dat was akkoord, alleen werd hiervan geen gebruik gemaakt.

7. Het voorgenomen besluit en het “tenzij” van de Sionskerk

Het in het nu voorgenomen besluit genoemde “Tenzij voor de Sionskerk” is op eigen verzoek ingebracht tijdens het besluitvormingsproces en is gehonoreerd door de AK, tegen het advies in van het CvK. Indien de Sionskerk voldoet aan de eisen van HH (sluitende begroting) is er geen aanleiding om binnen het cluster Sionskerk-Jeruzalemkerk een gebouw af te stoten.

8. Vroegtijdige publicatie in de Stentor

Het vroegtijdig verschijnen van informatie over de voorgenomen besluiten in de Stentor betreuren wij ten zeerste. Er was een afspraak gemaakt tussen voorzitter AK en de journalist van de Stentor om, nadat de leden van de PGZ geïnformeerd waren, als PGZ zelf een artikel te laten plaatsen. Echter door het lekken is dat proces doorkruist en zijn veel leden, terecht, heel boos geworden. De AK vindt het spijtig maar ook kwalijk dat een ambtsdrager de geheimhouding schendt. Het delen van informatie met AK leden wordt zo bemoeilijkt net als het goed kunnen functioneren van Kerkenraden en Colleges.

9. Uitleg en toelichting aan de leden Adventskerk Oosterkerkgemeente

Aan de kerkenraad van de Adventskerk Oosterkerk is bij herhaling aangeboden om als AK-CvK bij informatiesessies of gemeenteberaden aanwezig te zijn met als doel een toelichting te geven en vragen vanuit de kerkenraad en wijkgemeente te beantwoorden. Hiervan is geen gebruik gemaakt.

De wijkkerkenraad Adventskerk-Oosterkerk heeft gevraagd of leden van het Moderamen AK op het ledenberaad van 5 maart aanwezig wilden zijn. Daarop is in eerste instantie positief gereageerd door het Moderamen AK inclusief de penningmeester PGZ. Bureau Kerkvitaal raadde dit ten sterkste af in verband met de te volgen kerkordelijke procedure en het aanbod werd ingetrokken. Reden: omdat er inmiddels een voorgenomen besluit lag, kon aanwezigheid leiden tot bezwaren van andere wijkgemeenten of gemeenteleden waardoor de procedure mogelijk over gedaan zou moeten worden. De reden is gemeld aan de voorzitter van de wijkkerkenraad.

9.1 Gesprek met de groep “verontrusten van de vml. Oosterkerkgemeente”

In het gesprek met de groep verontrusten (mei 2025) is aan de voorzitter CvK gevraagd om een beeld te schetsen van de situatie van de PGZ. Er is toen gezegd dat de PGZ aan het potverteren is en dat financieel de tering naar de nering gezet moest worden. Dit om de PGZ overeind te kunnen houden. Om de situatie te verduidelijken is als voorbeeld Fokker genoemd. Fokker heeft tien jaar lang verlies gemaakt maar bleef bestaan, pas toen het geld op was ging het bedrijf failliet.

Als de PGZ door blijft gaan met potverteren en geen orde op zaken stelt, is het einde op enig moment in zicht, net als bij Fokker het geval was.

Naar aanleiding van de opmerking in het gesprek dat er veel nieuwe informatie naar voren kwam, is aangeboden om een vervolgesprek te hebben. Daarvan is geen gebruik gemaakt.

9.2 Samenvoeging Adventskerk en Oosterkerk gemeente

De fusie van de Adventskerk met de Oosterkerk was geen verplichting op basis van de besluitvorming HH. Met een vooruitziende blik hebben beide wijkgemeenten de weg voorwaarts

gezocht en zijn beide wijkgemeenten vrijwillig samengegaan als een nieuwe wijkgemeente die na samenvoeging in één kerkgebouw verder wil.

Gedurende het fusietraject en bij besluitvorming door de Algemene Kerkenraad wisten beide wijkgemeenten dat het doel was om op termijn samen in één kerkgebouw te gaan kerken, maar dat daarbij niet vaststond welk kerkgebouw dat zou worden. Men was op de hoogte van het feit dan men als wijkgemeente een voorkeur aan mocht geven en dat de Algemene Kerkenraad deze voorkeur af zou wegen in het PGZ-perspectief. De AK zal het uiteindelijke besluit nemen.

Op dit moment woont 58% van de betalende leden in Zwolle-Zuid en 43% in het centrum en in de Aalanden. Het sterkst verouderd is de 43% (leden van de voormalige Oosterkerkgemeente) waardoor de verhouding binnen enkele jaren 60/40 zal zijn en verder in de tijd, richting 70/30 verschuift.

9.3 De kosten verduurzaming Oosterkerk en de vermeende lage opbrengst

Er is door het CvK nooit gesteld dat verduurzaming van de Oosterkerk €600, 000 kost. Er is naar de technische staat van alle kerkgebouwen gekeken. Omdat de Oosterkerk een rijksmonument is, is er door de provincie Overijssel een rapport over duurzaamheidsmaatregelen (Dumava) opgesteld. Dat is een andersoortig rapportage dan die van de overige kerkgebouwen.

In deze zgn. Dumava rapportage staat o.a. dat om alle door hun voorgestelde duurzaamheidsmaatregelen uit te voeren er ruwweg € 350.000 nodig is, waarop € 75.000 subsidie gegeven wordt. Daarnaast is genoemd dat het verduurzamen van de voormalige pastorie alleen zinvol is in combinatie met een algehele renovatie van de pastorie.

Hun schatting is dat de renovatie van de pastorie minimaal € 300.000 gaat kosten gemeten naar het prijspeil voor de bouw van begin 2024. In die renovatie zijn dan ook verduurzamingsmaatregelen opgenomen. Wat ontbreekt in de Dumava rapportage is het moderniseren/verbeteren van de kerkzaal.

In alle voorkomende situaties wordt voorafgaand aan het starten van werkzaamheden nagegaan of het uitvoeren ervan nodig c.q. verstandig is. Dit geldt voor alle kerkgebouwen, waarbij het CvK terughoudend is met het geven van opdrachten. Deze werkwijze wordt al jaren gehanteerd waarbij tot nu toe bij geen enkel kerkgebouw alle voorgestelde werkzaamheden ook uitgevoerd worden.

De geschatte opbrengst van € 550.000 bij verkoop van de Oosterkerk is door het CvK als onrealistisch bestempeld.

9.4 Afstoten voormalige pastorie Oosterkerk

Er is onderzoek gedaan naar de effecten van het afstoten van de Pastorie door bureau Kaader in samenwerking met bureau Stiel, beiden zijn gespecialiseerd in kerkgebouwen en beide kennen de PGZ en het kerkgebouw Oosterkerk goed. Hun eindrapport is gedeeld met het CvK en een samenvatting van het rapport is gedeeld met de AK, volgens de afspraken die hierover voorafgaand aan het onderzoek gemaakt zijn.

Conclusie is dat de verkoop van het gehele complex aanzienlijk meer opbrengt dan het afstoten van alleen de Pastorie. Afgewogen is of ombouw naar (en verhuur van) kantoorruimtes een zinvol alternatief kan zijn en of dit verantwoord kan gebeuren door de PGZ. Bijkomend is dat de opbrengst van het gehele complex in dezelfde orde van grootte valt als de opbrengst van de

twee andere kerkgebouwen binnen de PGZ die afgestoten worden. Hierdoor is de bijdrage aan het vermogen van de PGZ vanuit de drie clusters ongeveer hetzelfde (solidariteitsprincipe).

10. Verhouding SIO en de PGZ

De “kwestie SIO” is uitgebreid in het CvK en in de AK aan de orde geweest. Wat is er gedaan? Een lopende lening van SIO zonder concreet aflossingsschema is samengevoegd met een nieuwe lening die noodzakelijk was in verband met een slepende zaak over de slechte staat van de daken van het zalencomplex. De nieuwe lening is aangegaan onder hypothecair verband en met een verplicht aflossingsschema tegen een hogere marktconforme rente. Dat had in 2019 met het verder loskoppelen van SIO en de PGZ meegenomen moeten worden, maar is toen niet gebeurd.

Bestuurswisselingen en corona hebben bij SIO de nodige vertraging gegeven in de afhandeling. In 2023 is de kwestie aan de orde gesteld en deze had, wat het CvK betreft, in 2024 afgerond kunnen zijn. Door vertraging aan de kant van SIO is dit uiteindelijk pas in 2025 afgerond.

Het CvK en de Kerkrentmeesters van de Adventskerk-Oosterkerk zijn volledig op de hoogte van deze situatie. Een aantal leden van de voormalige Adventskerk hebben jarenlang in het bestuur van SIO gezeten. Er zijn met SIO afspraken gemaakt over huur van ruimtes en koffie etc. tegen gereduceerde tarieven.

De Adventskerk is gebouwd als onderdeel van SIO voor de leden van de PGZ. De Adventskerk gemeente is gegroeid rond de toen nieuwe wijk in opbouw in Zwolle Zuid. Voor leden van de Adventskerk was dat hun thuis met een belangrijke en sterk verbindende buurtfunctie. Op zondag ging je daar naar de kerk, op maandag oefende je er met je koor en op woensdag haalde je er patat.

SIO is sinds medio jaren zestig verbonden aan de PGZ en haar voorgangers. Tot 2019 bestond het bestuur van SIO verplicht uit leden van de PGZ en moesten de bestuursleden altijd ‘goedgekeurd’ worden door de PGZ. De PGZ heeft jarenlang geprofiteerd van de opbrengsten van SIO. In 2019 zijn de banden losser gemaakt en sindsdien kan SIO vrijer acteren: haar buurtfunctie beter invullen en profiteren van subsidies welke in de oude situatie niet verkregen konden worden.

11. Historie Hoeksteen - Sionskerk

Voorafgaand aan de bouw van de Hoeksteen waren er gevorderde ideeën over het delen van een nieuw te bouwen kerkgebouw in de Aalanden in samenwerking met de gereformeerde en de hervormde gebruikers van de Andreaskerk. Dat proces is gestrand.

Er moesten vanwege de slechte financiële situatie van de PGZ (te weinig vrij beschikbaar vermogen) kerkgebouwen afgestoten worden. De keuze viel op de Emmaüskerk (Berkum) en een kerkgebouw in de Aalanden. De AK vond het maken van een keuze moeilijk en heeft toen aan het CVK verzocht om deze keuze te maken. Het CvK heeft vervolgens gekeken naar welk kerkgebouw bij verkoop het meest opleverde en tevens snel verkocht kon worden. Dit was de Hoeksteen en de keuze viel dus op de Hoeksteen die in 2012 is afgestoten.

De Hoeksteen gemeente heeft indertijd de Sionskerkgemeente verzocht om een fusie. De Sionskerk kreeg een maand bedenktijd en heeft het verzoek afgewezen. Aangeboden werd om het kerkgebouw te delen. De Hoeksteengemeente is lopende dit proces ook gesprekken aangegaan met de Oosterkerkgemeente en is uiteindelijk gefuseerd met de Oosterkerk.

12 De predikantsformatie voor de Sionskerk

De Sionskerk is in haar toekomstplannen uitgegaan van een 100% fte predikant en een parttime kerkelijk werker, in 2023 en 2024 heeft het CvK geadviseerd de omvang in fte van de predikantsplaats terug te brengen en te stoppen met de kerkelijk werker. De Sionskerk heeft vastgehouden aan een volledige predikantsplaats en aangegeven medio 2028 te stoppen met de kerkelijk werker. Inmiddels is de kerkelijk werker uit dienst. Het CvK heeft voor de situatie Sionskerk gemeend aan te moeten geven dat na het emeritaat van de huidige predikant op basis van de huidige gegevens het percentage fte op ongeveer 0,3 dreigt uit te komen. Let wel, dit is gebaseerd op prognoses: er kan nog veel veranderen, maar het is voor de wijkkerkenraad van de Sionskerk van belang om met het oog op de lange termijn hier nu alvast over na te denken. Temeer daar de eis van HH: het minimaal 50% van het levend geld aan pastoraat besteden, gaat wringen met de kosten van het kerkgebouw en de overige kosten. Dit in combinatie met hoeveel tijd er nodig is voor een predikant om een gemeente te kunnen leiden, waarbij dan ook de thuiskamer mee telt.

13 Samenstelling Algemene Kerkenraad

De samenstelling van de AK is conform de plaatselijke regeling juni 2025 waarbij de voorzitter CvK afgevaardigde is vanuit het CvK en lid is van het moderamen van de AK. De enige afwijking ten opzichte van vergelijkbare PKN-gemeenten is dat (t.g.v. het niet kunnen opvullen van de vacatures) de secretaris van het CvK en de scriba AK een en dezelfde persoon zijn. Deze situatie is volgens de Kerkorde toegestaan en heeft tevens instemming van de classis.

14 De continuïteitsreserve in de PKN en de PGZ

1. De continuïteitsreserve is standaard onderdeel van de richtlijnen voor jaarrapportages en meerjarenramingen van de PKN. Deze wordt conform de voorschriften en instructies ook voor de PGZ gebruikt. Het is een standaard onderdeel van de PKN-rapportages uit het systeem FRIS, is niet door de PGZ te beïnvloeden en is één van de factoren voor het berekenen van de toekomstige financiële gezondheid van gemeenten.
2. Het GCB (Generaal College voor de Behandeling van Beheerszaken) geeft de richtlijnen voor jaarrapportages en meerjarenramingen, het CCBB (Classicaal College voor de Behandeling van Beheerszaken) controleert of PKN-gemeenten deze goed toepassen en indien nodig geeft zij aanwijzingen en zondig grijpt zij in. De jaarrekeningen en meerjarenramingen van de PGZ zijn goedgekeurd door het CCBB en voorafgaand daaraan ook door de controlerende accountant, i.c. van Ree accountants.
3. De door het CCBB gestuurde brief gaat over de toelichting financieel beleid en vermogen uit de Richtlijn Begroting en Jaarverslaggeving PKN - GCB 01-10-2025 - waarin specifiek staat dat in de jaarrekening aangegeven moet worden welk deel van het eigen vermogen is gereserveerd als continuïteitsreserve, met daarbij aan te geven de omvang en de beleidsmatige onderbouwing. Dat heeft de PGZ gedaan en dit is goedgekeurd door de accountant en door het CCBB.
4. Daarnaast komt de continuïteitsreserve voor in de meerjarenraming, welke jaarlijks automatisch in FRIS gemaakt wordt n.a.v. de laatst vastgestelde jaarrekening van een gemeente.
Dit is dus niet hetzelfde, maar is een specifieke berekening van de continuïteitsreserve voor de meerjarenraming berekend door het systeem FRIS. De rapportages worden gebruikt voor het monitoren van de financiële gezondheid van kerkgemeenten.

In FRIS staan twee factoren, t.w. de factor 1.0 en de factor 1.5 ingesteld voor de continuïteitsreserve in de meerjarenraming. De continuïteitsreserve welke gebruikt wordt voor de meerjarenraming wordt berekend in hoofdstuk 8 - Vrij besteedbaar vermogen. In hoofdstuk 6.4 Vrije Buffer Liquiditeit en indicatie risico wordt berekend of en zo ja wanneer een gemeente in de problemen kan komen.

Er zijn vier risico gradaties, A= laag, B= gematigd, C= hoog en D = zeer Hoog. Bij de kwalificatie zeer hoog moet het CCBB in actie komen conform de instructies uit de Generale Regeling 12. Voor de PGZ is de factor 1.5. Dit is de factor waarmee het CCBB rekening houdt bij het beoordelen van de financiële gezondheid op de lange termijn.

Op 29 februari 2024 is er overleg geweest tussen het DBCvK en het CCBB over de situatie en toekomstplannen van de PGZ inclusief de doelstellingen van het project HH. Tijdens dit overleg is gesproken over de continuïteitsreserve en de factoren 1.0 en 1.5. Daarnaast is er gesproken over eventuele toekomstige solvabiliteitsverklaringen. Op de vraag van het CVK of de factor 1.5 niet naar 1.0 kon voor de PGZ, was het heldere antwoord “nee”. Een antwoord dat overigens overeenstemt met de richtlijnen van het GCBB, waarmee de vraag feitelijk dus eigenlijk niet gesteld had hoeven worden, maar het is dus toch geprobeerd.

15 Solvabiliteitsverklaring

Op 16 juni 2025 heeft er op verzoek van het DBCvK een gesprek plaats gehad met de financieel adviseur van het CCBB die verantwoordelijk is voor de beoordeling van de aanvragen van solvabiliteitsverklaringen voor gemeenten. Het DBCvK heeft de meerjarenraming van de PGZ gedeeld en heeft verteld over het project HH.

Op de vraag of het zinvol was om een solvabiliteitsverklaring aan te vragen gaf men aan dat, op basis van hetgeen het DBCvK liet zien, dit geen enkele zin had. Wel zijn er tips gegeven om de kans op het verkrijgen van de solvabiliteitsverklaring te vergroten.

Deze tips zijn opgevolgd en hebben mede geresulteerd in aanpassingen en verschuivingen in financiële posten, goedgekeurd door het CvK en de AK in het najaar 2025. Op basis hiervan kan er een solvabiliteitsverklaring voor de Open Kring en inmiddels ook de Stinskerk aangevraagd worden.

16 Werkwijze DBCvK

Er worden voorschriften en instructies van de PKN en het GCBB gehanteerd en daar wordt niet vanaf geweken, tenzij er een bijzondere aanleiding is welke dan eerst afgestemd wordt met de accountant. Het DBCvK handelt integer en zij laat zich goed controleren. Ter illustratie: voorafgaand aan de laatst goedgekeurde jaarrekening heeft de accountant 50 verdiepingsvragen gesteld voordat zij de jaarrekening hebben goedgekeurd.

De jaarrekeningen zijn goedgekeurd door het CCBB en de controlerend accountant van de PGZ. De meerjarenramingen voor de PGZ (en op wijkniveau) komen overeen met die van de PKN uit FRIS.

In de Richtlijn Begroting en Jaarverslaggeving PKN van het GCBB dd. 01-10-2025 staat bij Bestuursverslag en de verklaringen dat in het verslag van het College het volgende moet vermeld worden: - welk deel van het eigen vermogen is gereserveerd als continuïteitsreserve, -

welke omvang deze reserve nodig heeft en - wat de beleidsmatige onderbouwing van deze reserve is.

Wat verwarrend kan zijn is de gebruikte terminologie t.w. het begrip vrije reserve, vrije buffer en continuïteitsreserve. Ze zijn gerelateerd, niet 1:1 hetzelfde, maar dienen wel hetzelfde doel. Via deze getallen kan men namelijk de financiële gezondheid van een gemeente redelijk objectief monitoren.

De continuïteitsreserve in de meerjarenraming van FRIS kent twee factoren, 1.0 en 1.5. De vrije buffer wordt jaarlijks exact uitgerekend, beiden zijn terug te vinden in de verslaglegging, zie ook de uitsneden uit jaarrekening en meerjarenraming in de bijlage. De factoren zijn door het GCBB vastgesteld. In de bijlage uitsneden uit de meerjarenraming FRIS van de PGZ met de continuïteitsreserve en de vrije buffer waaruit blijkt dat de PGZ in 2033 in de risicocategorie zeer hoog valt, waarop het CCBB dan gehouden is om verscherpt toezicht in te stellen conform de Generale Regeling 12 lid 3.

Bijlage

Uit de jaarverslagen 2023 en 2024, beiden goedgekeurd door CvK, AK, de accountant en het CCBB:

3.6 Vrij besteedbaar vermogen

	Rekening 2022	Rekening 2023	Rekening 2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Vrij besteedbaar vermogen												
Met continuïteitsreserve van één keer lasten A												
vrije buffer	3.376.823	3.553.709	3.510.291	3.451.319	3.366.162	3.324.440	3.201.585	3.016.551	2.802.715	2.506.361	2.103.812	1.648.836
Continuïteitsreserve (één keer lasten A)	-1.723.775	-1.881.375	-1.760.442	-1.697.211	-1.694.550	-1.657.795	-1.669.623	-1.720.793	-1.739.229	-1.783.934	-1.831.605	-1.876.271
Vrij besteedbaar vermogen bij één keer lasten A	1.653.048	1.672.334	1.749.849	1.754.108	1.671.612	1.666.645	1.531.962	1.295.758	1.063.487	722.427	272.207	-227.435
Met continuïteitsreserve van anderhalf keer lasten A												
vrije buffer	3.376.823	3.553.709	3.510.291	3.451.319	3.366.162	3.324.440	3.201.585	3.016.551	2.802.715	2.506.361	2.103.812	1.648.836
Continuïteitsreserve (anderhalf keer lasten A)	-2.585.663	-2.822.062	-2.640.662	-2.545.817	-2.541.826	-2.486.693	-2.504.434	-2.581.190	-2.608.843	-2.675.901	-2.747.407	-2.814.407
Vrij besteedbaar vermogen bij anderhalf keer lasten A	791.160	731.647	869.628	905.502	824.337	837.747	697.150	435.361	193.872	-169.540	-643.596	-1.165.571

6.4 Vrije buffer, liquiditeit en indicatie risico

	JR 2022	JR 2023	JR 2024	BG 2025 met aanpassingen	BG 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Vrije buffer en liquiditeit												
vrije buffer	3.376.823	3.553.709	3.510.291	3.451.319	3.366.162	3.324.440	3.201.585	3.016.551	2.802.715	2.506.361	2.103.812	1.648.836
liquiditeit	6.208.847	6.235.662	6.538.042	6.074.557	5.982.035	5.947.363	5.970.347	5.916.999	5.639.031	5.454.134	5.187.176	4.859.302
Kengetallen												
Levensduur vrije buffer (in jaren)	22,2	23,2	136,0	45,2	95,8	562,7	128,6	36,6	26,3	13,6	9,0	5,8
vrije buffer t.o.v. totaal jaarlijkse lasten	2,0	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0	1,9	1,8	1,6	1,4	1,1	0,9
Risico												
Globale indicatie risico	B (gematigd)	B (gematigd)	A (laag)	A (laag)	A (laag)	A (laag)	B (gematigd)	B (gematigd)	B (gematigd)	C (hoog)	C (hoog)	D (zeer hoog)

Uit Jaarrekening 2023 pag. 6 - Eigen vermogen:

In het verslagjaar is het Eigen vermogen afgenomen met het negatieve exploitatieresultaat over het jaar 2023. Eind 2023 bedroeg het Eigen vermogen van de PGZ € 5.943.593. In de lange termijnplanning van de PGZ is opgenomen dat de minimale opgebouwde eigen vermogenspositie van de PGZ € 1.500.000 dient te zijn en dit minimum niet wordt aangetast in de planperiode tot 2030. In verband met de huidige, vastgestelde en noodzakelijke continuïteitsreserve (buffer) wordt aan de Algemene Kerkenraad voorgesteld om het bedrag van minimaal € 1.500.000 te verhogen naar € 2.800.000 als noodzakelijke buffer en dit jaarlijks aan te passen aan de actuele situatie, te weten 1,5 maal de vaste operationele lasten (onderdeel A van de staat van baten en lasten) De hoogte van de bestemmingsreserves is in overeenstemming met de aard van de reserves waarvoor deze zijn gevormd.

Uit het bestuursverslag in de jaarrekening 2024, pagina 5, (goedgekeurd door accountant en het CCBB):

Op voorschrift van het CCBB is de continuïteitsreserve (buffer) berekend op € 2.640.000, dit is gelijk aan anderhalf maal het jaarbedrag van de lasten (A). In de lange termijnplanning van de PGZ is opgenomen dat minimale opgebouwde algemene reserve van de PGZ minimaal anderhalf keer de totale jaarlasten (A) dient te zijn. Dit is de zogenaamde continuïteitsreserve. Voor 2024 is dat: € 2.640.000

De regelgeving rond jaarrekeningen staat voor bedrijven in B.W. titel 9 en voor fondswervende organisaties, waartoe ook kerken behoren, in JR 650. De continuïteitsreserve komt alleen in JR650 voor en speelt een rol bij de ANBI-status, waarbij voor kerken er aparte regels zijn.